

Människor och enkäter

Marika Wenemark

Data och analysenheten
Region Östergötland

Institutionen för hälsa, medicin och vård
Linköpings universitet

Institutionen för kvinnors och barns hälsa
Karolinska Institutet

marika.wenemark@liu.se

1

Vi tyckas nu vara midt uppe i enquéternas tidevarf.

KÄLLA: E. HELLQUIST GÖTEBORGS HANDELS OCH
SJÖFARTSTIDNING 1906, NR 304, S. 4.

2

Varför respondenten i fokus?

Återskapa förtroendet för enkätundersökningar

Låta respondenter att bli medskapare av värdefull, rättvisande information

3

Respondentfokus kan till exempel handla om...

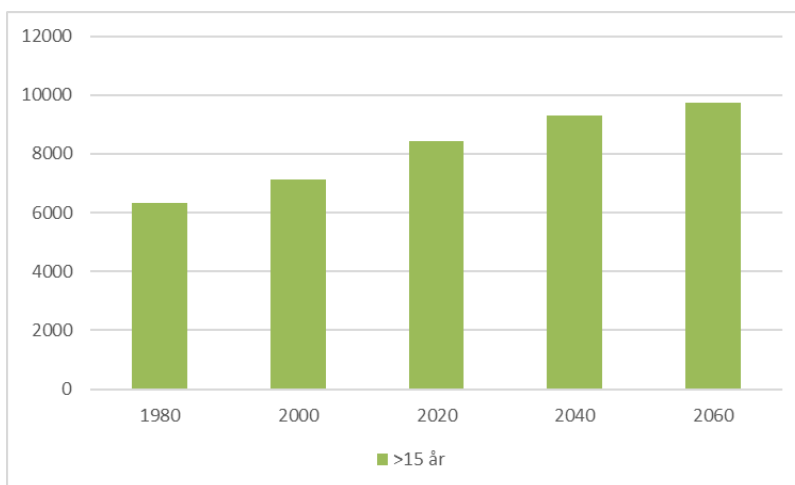
- Respektera deras tid och engagemang
- Ställa frågor som de har en rimlig chans att besvara
- Låta dem komma till tals
- Vänlig och korrekt kommunikation
- Skapa motivation
- Värna integritet

4

Vad har vi för respondenter?

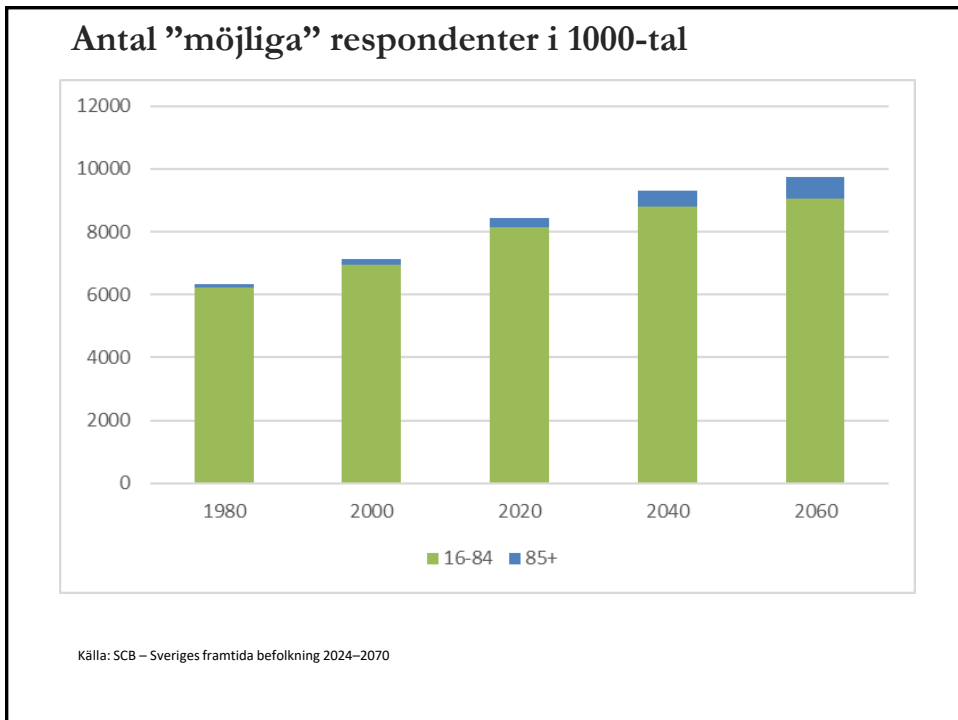
5

Antal "möjliga" respondenter i 1000-tal

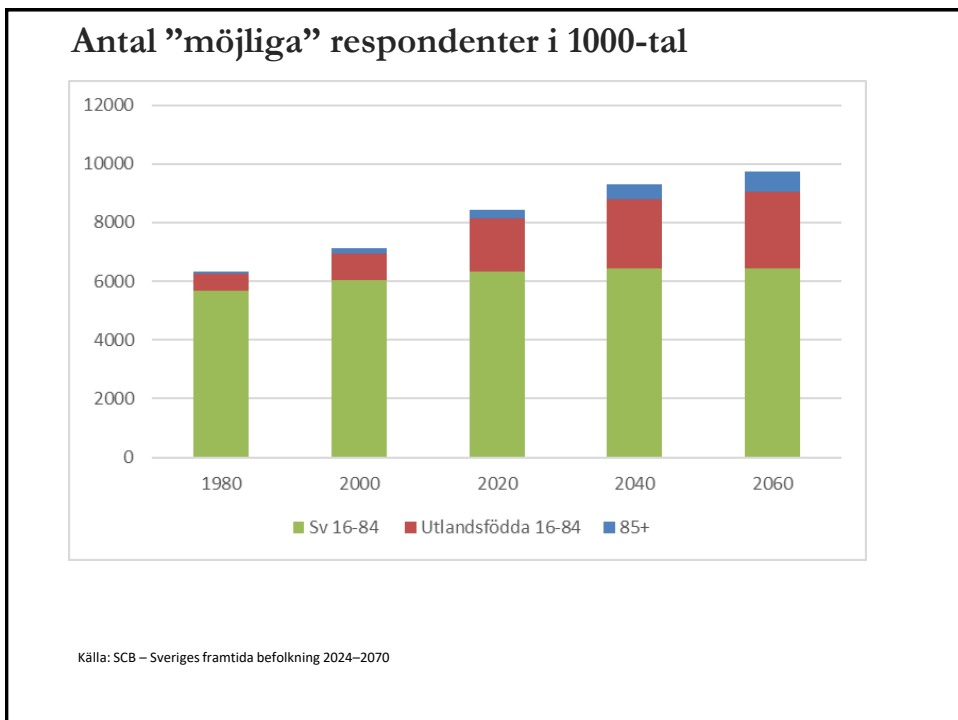

Källa: SCB – Sveriges framtida befolkning 2024–2070

6

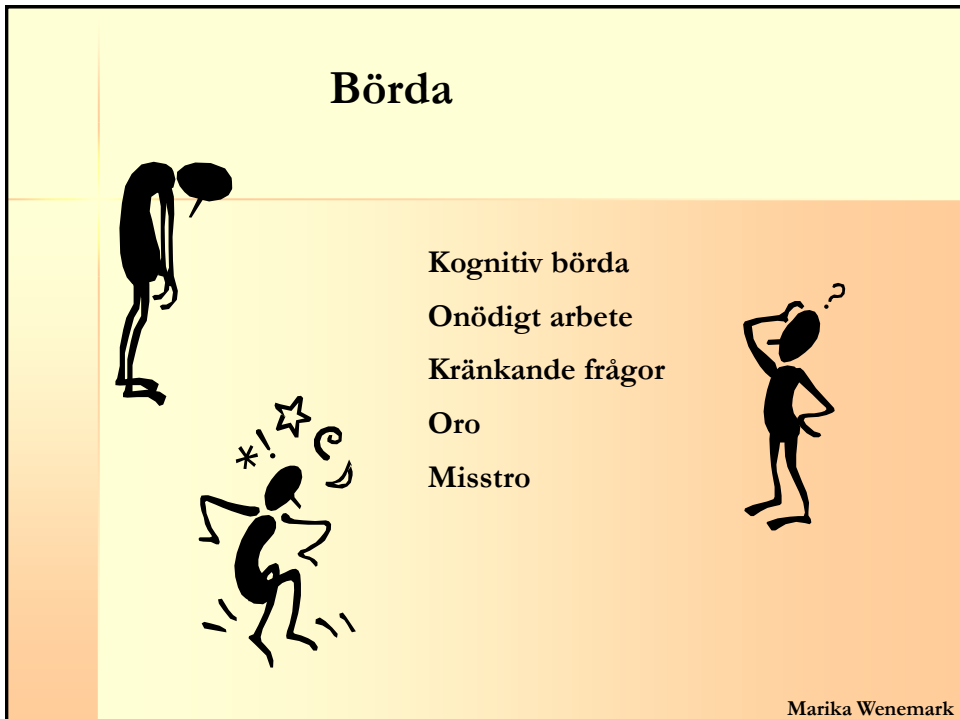
7

8

Vad har respondenter för krav
och önskemål för att delta i våra
studier?

9

10

Oftare kommentarer om misstro...

De kan säkert se vem som svarat vad

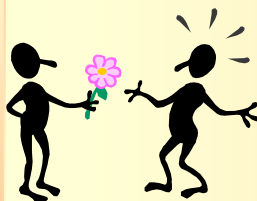
Jag tror att cheferna kommer att vilja veta vilka som är negativa...

Jag kan vara med men jag vill inte skriva under något

Marika Wenemark

11

Tillfredsställelse

Bidra
Ansvar
Komma till tals
Reflektion

Marika Wenemark

12

Men vi har idag en stor (större?) variation vad som upplevs som börda och tillfredsställelse i olika grupper.

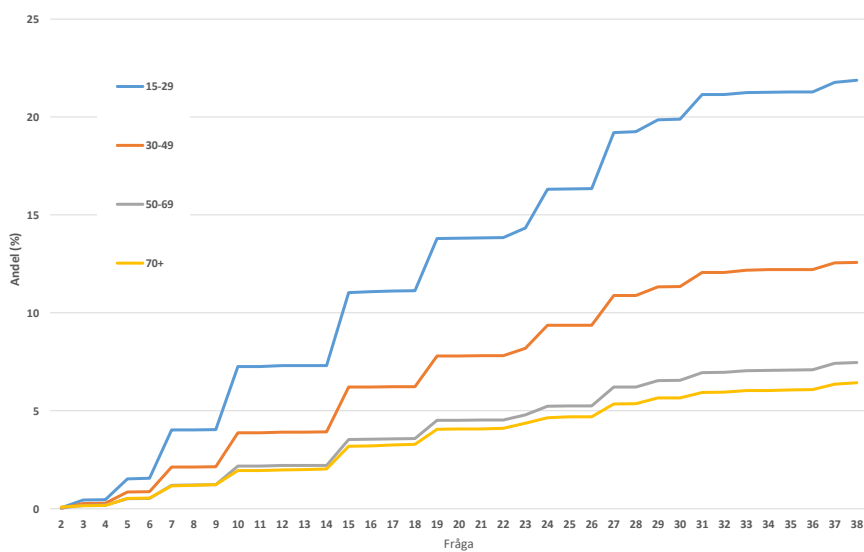
Exempel:

Vad som upplevs som en lång enkät

Marika Wenemark

13

Avhopp i primärvårdsenkäten Nationell patientenkät före revidering av enkäten

14

Exempel på nya risker

Ökad misstro

Exkludering

Realtidsmätningar

Enkäter via Kivra och 1177

Nya etiska problem

15

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

16

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

17

Region Östergötlands enkätstrategi

- Tryggt att svara
- Förutsättningar för resultaten att komma till nytta
- Minimera respondentbördan

Anmälan av en ny studie görs genom att skicka in en anmälningsblankett tillsammans med enkät och informationsbrev via ett ärendehanteringssystem till enkätstrategigruppens bedömningsmöte

18

De vanligaste kompletteringarna

- Enkäten är för dålig
- Man vill samla in nya resultat trots att det finns tillgängliga data
- Man vill skicka till onödigt många
- Man har ingen eller för dålig information till respondenterna
- Man tror att personuppgifter endast är uppgifter som direkt identifierar en respondent (som namn eller personnummer)

19

Ett fingerat (men typiskt) exempel

Vi fick dåliga resultat i Nationell patientenkät så vi vill genomföra en egen mätning.

När vi låter personalen dela ut våra egna frågor till patienterna direkt efter besöket är det mycket fler nöjda.

Då får vi dessutom en mycket högre svarsfrekvens.

20

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

21

Test av frågor, frågeformulär och datainsamlingsmetoder

Expert/skrivbordsgranskning

- Expertutvärdering
- Delphi metoden
- Checklistor (QAS Willis)
- Läsa högt metoden

Lab metoder

- Fokusgruppsintervjuer
- Kognitiva intervjuer
- Eye-tracking
- Andvändbarhetstestning

Fältbaserade metoder

- Intervjuartest
- Pilotstudier
- Experiment
- Vinjettstudier
- Paradata

Statistiska metoder

- Psykometrisk utvärdering av validitet och reliabilitet

Marika Wenemark

22

Kognitiva intervjuer

En metod för att studera hur respondenten förstår och besvarar frågor i en enkät.

Ofta i två steg:

1. Tänka högt (think aloud)
2. Retrospektiva ”hur tänkte du frågor”

Marika Wenemark

23

Den kognitiva processen för att svara på en fråga

(Tourangeau 2000)

Förstå frågan

Skaffa fram informationen

Bedömning och beräkning

Avge svaret

24

Hur ofta känner du att du duger som du är?

- Alltid
- Ofta
- Ibland
- Sällan
- Aldrig

R: Nej, aldrig. Det gör jag aldrig. Har aldrig gjort!

I: Vad tänker du om det?

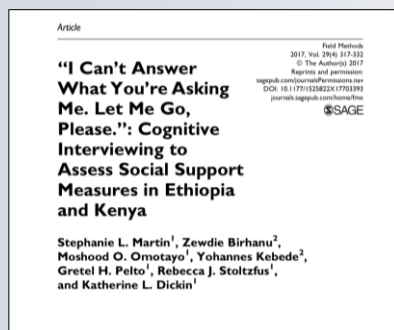
R: Det är jättedåligt med droger. Jag ska aldrig ta det.

En stor fördel är att respondenten oftast inte behöver förstå att de missuppfattar frågorna. Därför är metoden lämplig även för barn.

Marika Wenemark

25

Does it work to do cognitive interviews in Sub-Saharan Africa?

Marika Wenemark

26

“How Are My Age and Cows Related?” Cognitive Interviewing as a Tool to Pretest Survey Questions in Two Limited Resource Settings. (2022)

Wenemark M, Ngwili N, Ndoboli D, Wieland B and Roesel K
Front. Vet. Sci. 9:833748. doi: 10.3389/fvets.2022.833748

ISVEE16 – Halifax, Canada

27

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

28

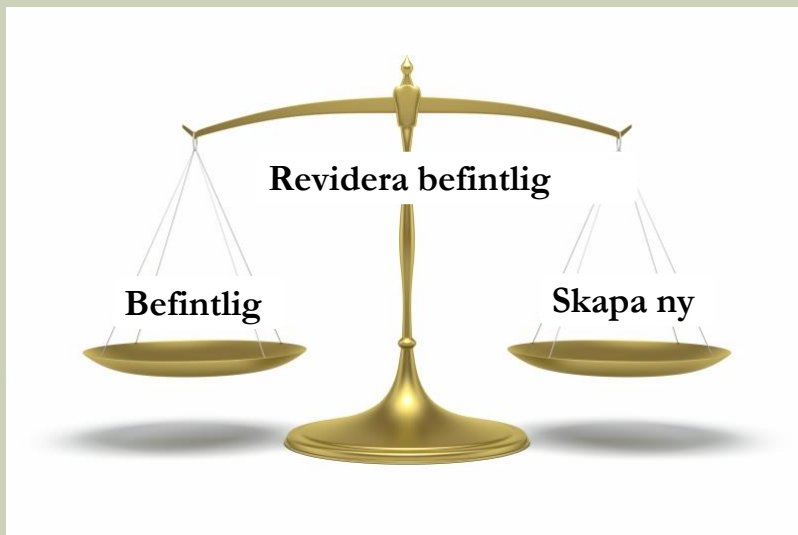
The questionnaire is proven valid and reliable...

Ingen enkät är validerad för att användas i alla populationer för alla syften och för all framtid.

29

Finns ett tredje val?

30

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

31

Samarbetet med min chef har blivit bättre...

☐	Instämmer helt	Bättre
☐	Instämmer i hög utsträckning	Lite bättre
☐	Instämmer i liten utsträckning	Lite lite bättre
☐	Instämmer inte alls	Oförändrat/sämre

Hur har samarbetet med din chef förändrats?

- Mycket bättre
- Lite bättre
- Oförändrat
- Lite sämre
- Mycket sämre

Marika Wenemark

32

Towards a reconsideration of the use of agree-disagree questions in measuring subjective evaluations.

Dykema m.fl. 2022 *Research in social and administrative pharmacy*

...more studies find IS questions are associated with desirable data quality outcomes (e.g., validity and reliability) and AD questions are associated with undesirable outcomes (e.g., acquiescence, response effects, etc.).

Mer forskning behövs om varför det tar längre tid att besvara direkta frågor än påståendefrågor.

Delays in responding could mean that a question is difficult to process (usually a bad sign) or that the question encourages thoughtful responding (typically a good sign).

Marika Wenemark

33

Mina erfarenheter av påståendefrågor från intervjuer

Lätt att svara fel det är omväxlande positiva och negativa påståenden

Får oftare kommentarer om att de är ledande

Tvingas översätta det man skulle vilja svara till instämmer – instämmer inte skalan

Respondenterna tappar fokus snabbare

Leder inte till reflektion

Marika Wenemark

34

Vad kan vi göra?

Ta ansvar

Testa

Revidera gamla dåliga enkäter

Skrota påståendefrågor?

Använda nya verktyg

35

Öppna frågor

Fördelar

Möjligheter för respondenten att uttrycka sig med sina egna ord

Mer makt åt respondenten

Kan ge mer rättvisande svar

Nackdelar

Tar tid att koda och analysera

Tar mer tid för respondenten

Kan vara svårt för respondenten att veta vad man ska skriva

36

Östgötens psykiska hälsa

Slumpmässigt urval 18-74 år

Anonym enkät

Respondentfokus

HÄLSOFRÅGOR

De flesta människor upplever någon gång psykiska besvär av någon grad. Det behövs inte vara något som du har svårt värd för, men något som ändå bekymrar dig eller påverkar din vardag.

17. Tänk efter hur du känner dig när du har sådana besvär och försök beskriva dem (det besvärigaste först osv):

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

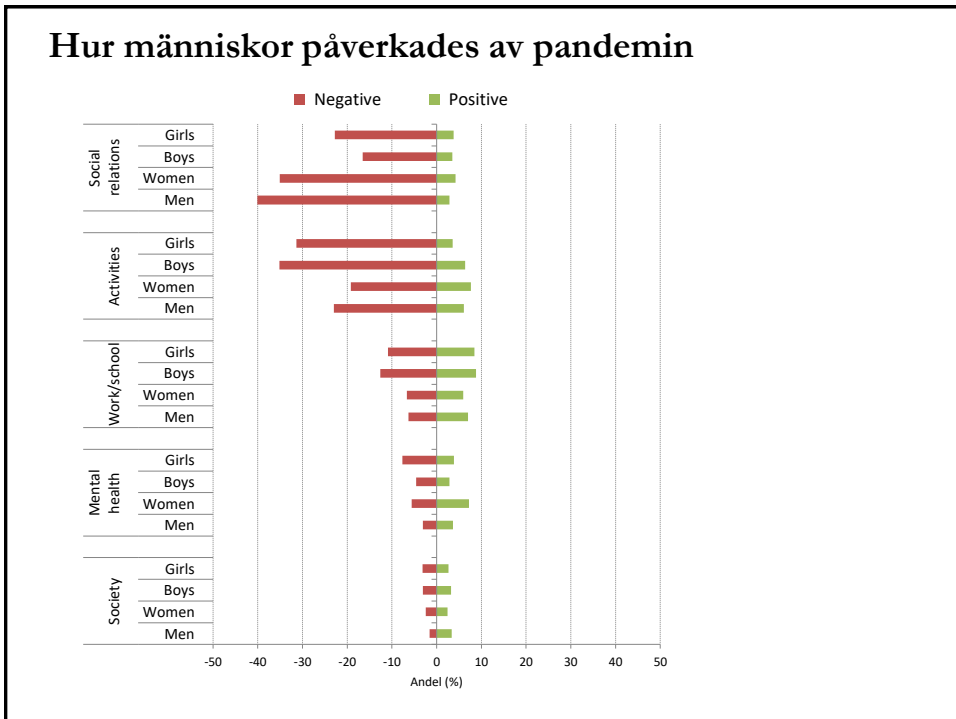
18. Hur påverkar dessa besvär din vardag?

19. Vad tror du är orsaken till besvären?

20. Hur brukar du göra för att hantera dessa besvär eller för att må bättre?

37

38

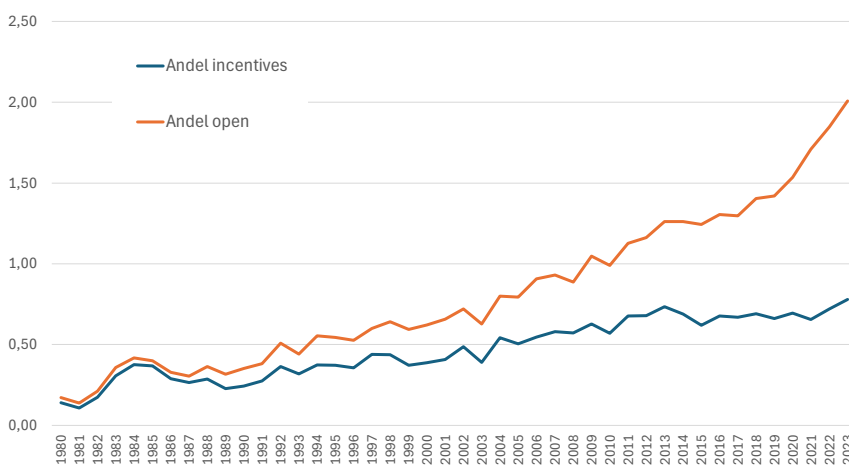
Samma upplevelse men beskrivet av en 17-åring och en 69-åring.

Ensamtiden har fått mig att granska mig själv (när man är så mycket ensam hemma från skolan och har distans) på en helt ny nivå till det sämre.

Isoleringen har för min del lett till grubblerier och ångest. Självkänslan är i botten.

39

Andel publikationer med "open-ended" respektive "incentives" av alla "survey" i titel, abstrakt eller keywords.

Källa: Scopus

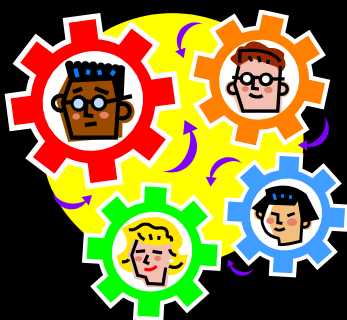
40

Sammanfattningsvis

- Vi behöver tillsammans ta ansvar för god kvalitet i enkätstudier
- Skapa förtroende och motivation genom bra frågor och juste kommunikation
- Sträva efter att respondenterna ska känna att de kan känna sig trygga att bidra med rättvisande information som kan leda till förbättringar

41

Utan respondenter -
ingen studie

Marika Wenemark

42